



ישעא ברכה



יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ד הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכי"ד

ערש"ק פרשת "במדבר", ד' סיון תשע"ה. חג שבועות שמח! גליון מס' 470

נגילה ונשמחה בך!

פרשת במדבר נקראת תמיד סמוך ונראה למתן התורה, העת בו הפכנו קבל עם ועדה "לעם הנבחר- עם הספר", העם שבזכותו כל הבריאה נרגעה ושקטה! מכיון שבתחילה כל העולם כולו רעד ופחד, האם עם ישראל יקבלו את התורה, שאם חלילה יענו בסירוב ובשלילה, ה' יתברך כבר הזהיר ואמר "לתוהו ובוהו- אחזיר העולם". וברגע שאמרו "נעשה ונשמע" נשמה כל הבריאה לרווחה! כי קיום העולם תלוי ועומד בקיום לימוד התורה הקדושה, אף השפע המושפע בכל העולמות גם הוא תלוי ועומד מואר ומוחשך על פי עסקינו בתורה! וכבר כתב בעל "נפש החיים" שאם היה חלילה רגע אחד הפנוי מעיסוק והתבוננות בתורה הקדושה, כל העולמות כולם היו לאין, אפס ותוהו! על גיליונות רבים מספור ניתן אך להתחיל ולחקוק, לכתוב ולרשום אפס קצהו בזכות הגדולה והנפלאה בה זכינו. ולאור כל ההקדמה אך תתעצם ותגדל לה השאלה מה היה המבחן ואיפה היה הניסיון של שלמה המלך בעת שנגלה אליו ה' בחלום הלילה, ובקשה- שאלה בפיו לשלמה המלך החכם מכל אדם, מה יבקש "שאל מה אתן לך?". פנה אליו ה' בחיבה ושלמה ביקש חוכמה "עתה חוכמה ומדע תן לי ואצאא לפני העם הזה ואבואה כי מי ישפוט את עמך הזה הגדול", וה' יתברך ענה לשלמה יען אשר לא ביקש עושר ונכסים וכבוד ועוד ועוד אלא חוכמה ומדע, אזי יזכה הוא לכל! "החכמה והמדע נתון לך ועושר ונכסים וכבוד אתן לך..." ולכאורה אינו מובן כפי שהקדמנו זה מכבר הרי אף אנו הקטנים היינו מבקשים תורה שהיא עמודו וחמודו של עולם! ענה ואמר הרב שבדרון זצ"ל בשם אחד מגדולי החסידות, אכן גם אנו היינו מבקשים זאת אם בהקיץ היינו נשאלים, אך מתוך השינה שאדם שקוע בגשמיות, וטעמה אחד ממיתה טעים, ואם יקיצוהו באמצע שנתו כבר אין מיתה ממש על בשרו ירגיש בהחלט יתכן ולא מופקע הדבר שהיינו לוחשים אולי אם אפשר קצת מזומנים... או אז, חכם מה הוא אומר, מתגלה רצונו האמיתי וזהו שיבחו של שלמה המלך החכם מכל אדם שחפץ בחוכמה בכל ישותו וביקש אך ורק חוכמה, וממילא הובטח וזכה לכל הטובות! ובאמת שעל כל אחד ואחד מאיתנו להודות על כל הבנה בתורה הקדושה, שבכתב ושבבעל פה, להלל ולזמר, ובמדרש מובא דבר נפלא "נגילה ונשמחה בך" אפילו ב- כב' (דהיינו בך- בחילוף אותיות התורה הקדושה) צריך לשמוח שמחה עצומה! וכבר מסופר על ב' מתלמידי הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל שעלו ארצה ובדרך שכחו את כל תלמודם ובתחילה היו בצער, אולם אחד מהם אמר שאכן שכח הוא הכל אך זאת הוא זוכר את האלף בית... וחברו ענה לעומתו "אם כן למד אותי עתה מהר" ואכן ישבו ושיינו את כל האלף בית כתינוקות של בית רבן ביום הראשון אצל המלמד! ולאחר שראו שב"ה יודעים הם את כל האותיות בעל פה, קמו ורקדו שיבחו והודו לה' יתברך ממש כדברי המדרש "נגילה ונשמחה בך". אחים יקרים אם נשמח בכל מילה הרי מובטחים אנו שהשמחה תביא עימה את הגאולה השלימה בימינו במהרה!

תורה עם זכסד

ישתבח שמו לעד זכינו להתחיל חומש חדש- חומש במדבר. איזו זכות גדולה היתה לדור המדבר, דור מקבלי התורה הקדושה. הגמרא בבבא מציעא (פה:) מספרת על התנצחות בין שני ענקי הרוח שהיו לעם ישראל רבי חנינא ורבי חייא. רבי חנינא אמר שאם חלילה תשתכח תורה מישראל יכול הוא להחזירה בפלפול. רבי חייא טען לעומתו שיכול במעשיו לגרום שלא תשכח התורה מישראל והסביר את דבריו. אקח זרעוני פשתן ואזרעם. כשיגדל הפשתן אטוה חוטים ואארוג ושתות. אצוד צביים ואשחטם. את הבשר אתן ליתומים ומהעורות אעשה קלפים. אכתוב עליהם חמישה חומשי תורה. אקח חמישה ילדים ואלמד כל אחד חסד. אקח עוד שישה ילדים ואלמד כל אחד סדר משנה ואומר להם: ילדי עד שאחזור אליכם שוב, אנא למדו אחד את השני. כך אגרום שלא תשכח התורה מישראל. העיד רבינו הקדוש ואמר כמה גדולים מעשי חייא. ולכאורה דבר מה בדברי חייא, צועק דרשני! מובן כל מה שאמר אך דבר אחד לכאורה לא קשור לעניין שלא תשכח התורה. מדוע סיפר רבי חייא שאת בשר הצביים יתן ליתומים, מה זה קשור לעניין? אלא מתרצים בעלי המוסר שהעניין קשור גם קשור בקשר של קיימא. תורה ללא חסד זאת תורה שלא מתקיימת. תורה ללא מתן לשני, אין זאת תורה שיכולה לחדור עמוק עמוק ללב התלמידים. תורה שאין עימה גמילות חסדים אין זאת תורה מושלמת. ולכן אחד מהתנאים שלא תשכח חלילה תורה מישראל הוא מתן הבשר ליתומים- עשיית חסד, ולכן הזכיר וציין רבי חייא עניין זה בדבריו. זכינו לטובה שבמתנות זוהי תורתנו הקדושה. נשמור עליה ונדבק בה ונזכה לכל טוב!

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

	כניסת שבת	יציאת שבת	רבנו תם
ת"א	19:13	20:17	20:48
י-ם	18:58	20:15	20:52
חיפה	19:06	20:19	20:52
ב"ש	19:17	20:15	20:50

הפטרה: והיה מספר



מטעמים לשבת

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (א,ב)

כתב רבינו בחיי זצ"ל: אין התעלותם של ישראל, אלא בקיום התורה. ועל כן אחז הכתוב לשון "שאו", שהוא לשון כולל שני עניינים, דבר והיפוכו: האחד נשיאות הראש ורוממות, והשני הסרת הראש וכריתתו. מלשון: "ישא פרעה את ראשך מעליך". כלומר: אם יזכו ויעסקו בתורה, הרי לשון התעלות. ואם לאו, הרי היפוכו. כמאמרם: "הספר והחרב ירדו כרוכים מן השמים. אי ספרא, לאו סייפא. ואי סייפא, לאו ספרא".

(מעייין השבוע)

"מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל" (ג,א)

אמר האדמו"ר רא"מ מגור זצ"ל: כיון שמתמלאות לאדם עשרים שנה הריהו נעשה בן עונשין גם מצד בית דין של מעלה, ואז מתחילה מלחמת היצר האמיתית והאדם נעשה בבחינת יוצא צבא, דרוך ומוכן תדיר ללחום נגד היצר הרע, שכן "הבא להורגך השכם להורגו". הוא אשר אמרו חכמינו: "בן עשרים לרדוף" (אבות פ"ה מכ"א) - כיון שמגיע אדם לגיל עשרים שנה, מתחילים לרודפו בבית דין של מעלה על חטאיו, ולפיכך עליו להתגבר ולרדוף

את היצר הרע...
(מעיינה של תורה)

"בהמת הלוויים" (ג,מא)

בוא וראה, מה גדולה מעלת הציות לרבנים והכפיפות לדעת תורה! כך למד בעל "שפת אמת" זצ"ל, מ"בהמת הלוויים": יהודי - ויהיה הגאון והצדיק הגדול ביותר - אם יאכל תרומה יהיה חייב מיתה. ובהמתו של הכהן - אוכלת בתרומה! ומדוע? משום שהיא שייכת לכהן! אמור מעתה, מי ש"משייך" את עצמו לגדולי הדור - נכלל בהם ומתברך בברכתם!

(מעייין השבוע)

"קזו את הלוויים תנוזת כל בכור בבני ישראל" (ג,מה)

שאל הגאון רבי יהודה אלבו זצ"ל מספרו שבמרוקו: הן הקדוש ברוך הוא, קורא הדורות מראש, ידע שהבכורות יחטאו, והעבודה תעבור לשבט לוי - ומדוע לא בחר בשבט לוי מראש, מדוע בחר בבכורות והדיחם? ותירץ, שהיא הנותנת! ביקש הקדוש ברוך הוא להשריש בליבנו את הידיעה, שהחטא מרחיק את האדם מבוראו ונועל בפניו את דלתות ההתקרבות. ואף אם היה מקורב ואהוב, נדחה חלילה מחמת חטאו! ידע זאת, ויתרחק מחטא כמפני מכות אש ומוקש

נורא!
(מעייין השבוע)

"זאת עבודת בני קהת באוהל מועד קודש הקודשים" (ד,ד)

כתב בנשמת חיים: אפשר לפרש בדרך רמז על פי מה שאמר התנא באבות (ב,ב): "וכל העמלים עם הציבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים". והנה מי שעובד עם ציבור בהנהלה רוחנית, אם עובד הוא באמת לשם שמים, אין הוא מושפע מדיבורים שמדברים עליו הציבור לשון הרע ומבזים אותו, כיון שעובד לשם שמים ולא לשם בני אדם להתכבד על ידם, אבל מי שעובד לשם כבוד או ממון, הנה כאשר יפגעו בכבודו או בממונו, יפרוש מתפקידו כי בהסיר הסיבה יסור המסובב. וזהו שרמז הכתוב: "זאת עבודת בני קהת" - שקהו שיניהם מרוב צער ודיכוי בעבודת הציבור מדברי הציבור, וזה נרמזו בתיבת "קהת" שהיא אותיות "קהל", בחילוף אות ת' באות ל' באותיות דטלנ"ת, ובכל זאת הם ממשיכים בתפקידם, הרי זה אות וסימן - "קודש הקודשים", שכל מטרותם קודש הקודשים, היינו לשם שמים ולא לשם

מטרה גשמית.
(תורת הפרשה)

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

תלמידיו, ונודע לו כי הראשון-היחסן- שכח את יחוסו ותפארת משפחתו והתבולל בעמי הארץ. התלמיד השני שהצטיין בנימוסיו, התמסר לחוכמת הפילוסופיה ודעתו נתבלבלה עליו, עד שהמיר דתו והיה דורש דרשות של דופי, ואילו השלישי המתמיד, לאחר שנכנס לאוניברסיטה, בהיותו בעל מוח חריף ושקדן, עשה חיל בלימודים הכלליים, עד שיצא שמו לתהילה וכל המלומדים השכימו לפתחו. לבסוף נתמנה לפרופיסור באוניברסיטה המלכותית. היות ומשרה רמה שכזו בדרך כלל לא ניתנה ליהודי, הוא נדרש להמיר את דתו, אך הוא התחמק מידי פעם בפעם. כאשר גבר עליו הלחץ, ביקש אורכה של שלושה ימים, ובתוך זמן זה ויתר על כבודו ונמלט ממקומו על מנת לעלות לארץ ישראל. בדרכו סר לוולוז'ין להקביל את רבו לשעבר ולקבל את ברכתו. רבי חיים עלז מאוד לקראתו וחביקו בזרועותיו. לאחר שהתלמיד סיפר לרבו על מאורעותיו, שאלו רבי חיים: בני, מי הצילך מן החטא? השיב לו התלמיד: נזדמן לי לעבור בעיר מגורי באישון לילה על פני בית יהודי. מן הבית בקע קול לימוד תורה בניגון עצוב. נצמדתי למקומי והקשבתי. צלילי התוגה שהדהדו באוזני נצטיירו בדמיוני כאילו התורה בוכה על שננטתיה והנני עומד על סף הכחש והבגידה בה... אותה שעה נתעוררו בלבי הרהורי תשובה וכך הגעתי עד הלום...

(תורת הפרשה)

מסופר על הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, שבתקופתו רווחה אגדה בין יהודי ליטא, בדבר שלושה תלמידים של ישיבת וולוז'ין. תלמידים אלה התבלטו ביתרונותיהם המיוחדים. האחד היה מיוחס, נצר למשפחה שמנתה שבעה דורות רבנים בזה אחר זה, השני היה מוכתר בנימוסין ומחונן במידות טובות להפליא, ואילו השלישי היה חריף ובנוסף לזה שקדן עצום בתורה. לימים נתפסו שלושת התלמידים הללו לרוח ההשכלה הברלינית שהשתלטה אז על מחנה ישראל. הם עזבו את הישיבה ויצאו לתרבות רעה. הצטער עליהם מייסד הישיבה רבי חיים ביותר, הזיל הרבה דמעות ומיאנה נפשו להנחם. בחלום נראה אליו רבו הגאון רבי אליהו מוילנא זצ"ל ואמר לו: "כזאת וכזאת תאכל חרב ההשכלה. זכות אבות לא תעמוד למי שנפל בפח הכפירה, שהרי כל בני ישראל מיוחסים הם בני אברהם יצחק ויעקב, גם המידות הטובות אינן משמשות תריס בפני הפורענות, שכן מידות טובות אין מיוחדות לישראל בלבד. רק זכות התורה לבדה תעמוד לו ליהודי, שלא תכרת נפשו מישראל. כל מי שלמד פעם תורה לשמה, כל מי שטעם מתיקותה של התורה, כל מי שספג לתוכו את ריחה של התורה - מובטחני שהתורה תעמוד לו להגן עליו ולהציל את נפשו מרדת שחת. אין התורה מניחה ליהודי לכפור באלוקיו ולהדבק לעם אחר..." עברו שנים רבות, רבי חיים חקר ודרש על גורלם של שלושת

והייתם לי סגולה

סגולה מדור לדור מאמותינו, כורכים חוט אדום מסביב לקבר רחל, ואחר כך קושרים החוט סביב פרק היד לכל מי שצריך לזה (עולי עין).

עשב הנקרא "רודה" (או "רוטה") מסוגל מאוד להועיל נגד עין הרע למי שנושא אותו, וראוי לילך אחר עצה זו, כי הוא בכלל "ונשמרתם לנפשותיכם" (פלא יועץ ערך "עין הרע").

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

זינור הבנים

יש גבול!! אל תמשוך!!

נאמר בתורה: "ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים" וכותב רש"י: שווים נבראו ונתמעטה הלבנה על שקטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. "ואת הכוכבים" - על ידי שמיעט את הלבנה, הרבה צבאיה להפיס דעתה. לאחר שההורים או המלמד הענישו את הילד צריכים הם התגברות עצומה לבל ימשיכו להתייחס אל הילד בכעס וקפידא, כי בדרך כלל רגיל המעניש להמשיך את העונש ולתת הרגשה לנענש שהוא נמצא במעקב, ואם יתפסוהו בחטא קל מאוד, ייחשב לו כעוון גדול ושגגות ייחשבו כזדונות. על כן יש להורים מיד לאחר שעשו את המוטל עליהם לעשות מבחינה חינוכית, להסיר כל טינה מליבם, ובמקרים מסויימים (בפרט שהעונש היה קשה) רצוי שיסבירו לילד לאחר קבלת העונש שכל מטרת העונש היא לטובתו כדי לחנכו, ולא חלילה מחמת שנאה או נקמה, (אבל לא יתנו לו להבין ולחשוב שהם מתחרטים על העונש). ואז לא תהיה חלילה לילד טינה בליבו כלפי הוריו, כי יבין שהכל לטובתו, והסיכויים רבים שלא ישוב לכסלה, ומכאן ולהבא לחושבנא טבא.

הורים רבים טועים במחשבתם שאם הילד "סבר וקיבל" את העונש, יש מצוה להמשיכו או להחריפו כדי "ללמדו לקח" אך המציאות הראתה את ההיפך. הילד רק מתמלא במירמורים ותסכולים שיוצאים ומשתחררים בגיל ההתבגרות (ע"פ רוב בגיל הטיפש עשרה) ואז הוא מחזיר את העונשים להוריו בד"כ בתשלומי כפל וארבעה וחמישה וללא רחמים. גם עם העונש יש להבדיל בין העונש לנענש ועל ידי כן נוכל לפעול בנפש הילד לטובה ולברכה ונזכה לששון ולשמחה.

שלום בית

אין כמו האוכל שלך...

בספר שלום בית הביא מעשה על הגאון רבי יהודה אולשוונג זצ"ל (ר"מ בישיבת גורדנא, גיסו של רבי שמעון שקופ), שפעם הבחין הוא בבחור בן תורה הטועם מן המנה שהונחה לפניו, והבחור עיקם את אפו והסיט את הצלחת לצדדים. פנה הרב אל הבחור ואמר לו: לא טוב הדבר אשר אתה עושה בני, כך אין מתנהגים עם אוכל. גם אני בצעירותי נהגתי כמוך, אך בשל מקרה שאירע לי, שיניתי ותקנתי את התנהגותי. ומעשה שהיה כך היה: בימי עלומי למדתי בישיבת טלז. כמנהג הימים ההם לא קיבלנו את ארוחותינו בפנימיה של הישיבה, אלא סעדנו "ימים" בבתי שונים. אני נשלחתי לאכול בביתה של אלמנה צדקת זקנה, שחרף עוניה ביקשה אף היא לזכות במצוה של החזקת בן תורה. באחד הימים לאחר הארוחה, הגיע לאוזני קול בכי, נבהלתי מאוד והחילתי לחפש מי הבוכה. לתדהמתי גיליתי את מארחתי יושבת בפניה במטבח ובוכה. מה קרה?- שאלתי. בתחילה סירבה לענות לי, אך לאחר הפצרות חוזרות ונשנות, הפטירה: איככה לא אבכה, אם לאחר מאמצי והשתדלותי הרבה להגיש לך ארוחה מהנה, דחית את הצלחת מעליך? ליבי נשבר בקירבי, גם בעיני נקוו דמעות. סלחי לי התחננתי, לא ידעתי עד כמה הכאבתי לך, לא אחזור שנית על מעשים כאלה. מיני אז הפטיר רבי צבי יהודה, קיימתי את הבטחתי. אשתי מתפארת תמיד בפני חברותיה, כי אף פעם לא קרה שרבי צבי יהודה לא סיים את הארוחות שהכנתי לו... ואנו נלמד לעניינינו עד כמה צריך לשבח את מאכליה של האישה, לעודד ולהעריך את מעשיה שהרי למען האמת אין לנו הבנה כלל כמה טירחות טרחה האישה בקניות, בניקוי, בבישול, בטעם ובריח ומדוע לא נעריך את הכל במילים בודדות ונבנה בזה את עולמינו? הרי המתעלם אינו אלא אכזרי? נלמד מגדולינו ונצליח.

אמרי שפר

הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ אומר: אדם מישראל - הריהו כדינר של זהב, גם אם לפעמים מעלה חלודה או מלוכלך ברפש, צריך לרחצו ולמרקו ואז יחזור אליו אורו.

הרה"ק רבי ישראל בעל שם טוב אומר: כשרואים דבר לא טוב בישראל צריך לתלות את האשמה בו.

הרה"ק רבי יחיאל מאיר ליפשיץ אומר: קל להיות מבין באבנים טובות ומרגליות, אולם קשה להיות מבין ב"קוצו" של יהודי.

הרה"ק רבי דוד מללוב אומר: ישראל נקראו "עם סגולה" כסגול איך שתהפכו ישאר סגול.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - מושל ונמשל

ומסוגל האדם במשך דקה אחת לבטא כמאתים מילים, ובלבד שיכוין פירושו. אלמלא נתן הקדוש ברוך הוא המתנה הגדולה הזאת, לא היינו מסוגלים ללמוד במשך כל היום אלא פרשה אחת בלבד, ופעמים פרשה אחת במשך ימים אחדים. לכן מצווה האדם לשמור מכל משמר את המתנה הזו ולא להשתמש בה לדבר עבירה, כגון לשון הרע, רכילות, שקרים, ליצנות וכיוצא באלה עבירות של הדיבור. העושה כן, חס ושלום, הרי בועט הוא במתנה שנתן הקדוש ברוך הוא כדי ללמוד תורה ולקיים מצוות התלויות בדיבור הפה, ועל זה אמר הכתוב (דברים ו, ז): "ודברת בם", ודרשו חז"ל (יומא י"ט): "ולא בדברים בטלים", כי הוא משתמש לרעה בטוב, שנתן לו הקדוש ברוך הוא.



כידוע, מצוות פריקה וטעינה מותנת בכך, שבעל החמור גם הוא יעזור בפריקת המשאות ובטעינתם. ודרשו חז"ל (בבא מציעא ל"ב) מן הפסוק (שמות כ"ג, ה) "עזוב תעזוב עימו", שהחייב הוא רק ביחד עם בעל החמור, אבל אם הלך בעל החמור וישב, ואמר הואיל ועליך מצוה לפרוק- פרוק, פטור. מזה אפשר ללמוד גם על מה שאנו מתפללים שלוש פעמים ביום אחרי תפילת שמונה עשרה, ואומרים "נצור לשונך מרע וכו'", אימתי רשאים אנו לבקש מהשם יתברך, שיעזור לנו בנצירת הלשון מלשון הרע, מרכילות ומשקרים וכדומה, כאשר אנו עצמנו מתאמצים לשמור על לשוננו ככל האפשר, ועשינו מצידנו כל אשר ביכולתנו לשמור פינו מדיבורים האסורים. אבל אם אנו עצמנו משלחי רסן הננו, ולשוננו מדברת כל רע, כיצד רשאים אנו לבוא ולבקש מהשם יתברך שיעזור לנו לנצור את לשוננו?

(משלי החפץ חיים)

ה"רוח ממללא" שבנו, כוח הדיבור, מתנה נפלאה ויקרה היא, שהעניק השם יתברך לאדם, בחירי היצורים. ופליאה יתירה במתנה זו, שאין האדם זקוק להתרכזות, או לכוונה מיוחדת כדי להוציא מילה מפיו, לעומת פעולות אחרות בשאר איברי האדם, שכדי לבצען, על האדם לחשוב קודם לכן, שאם לא ישים האדם אל לבו בפעולותיו, לא זו בלבד שהן לא תצלחנה, אלא הוא עשוי ללקות על ידן. ניקח לדוגמה פעולה פשוטה ביותר, תקיעת מסמר בכותל. הרי זו מלאכה ואינה חוכמה כלל, וכל שוליא בן יומו מסוגל לעשות זאת. בכל זאת דורשת פעולה קטנה ופשוטה זו התרכזות ותשומת לב. כשהוא אוחד בידו האחת את המסמר ובידו השנייה את הפטיש ומכה על ראש המסמר, עליו להשיג היטב לא להסיח את דעתו, שאם לא כן, עשוי הוא לפגוע ביד במקום להכות במסמר. אם פעולה קטנה כן, פעולותיו של אמן מומחה במלאכה חשובה ומסובכת, ודאי שהן דורשות התרכזות יתרה ללא הסח הדעת כלשהו. אותו הדיבור, שהעניק השם יתברך לאדם, כוח נפלא טמון בו, כדי להוציא לפועל אין האדם נזקק כלל לכוונה מיוחדת, להתרכזות, או לשמור עצמו מהסח הדעת, אף על פי שפעולה זו, הנראית כה פשוטה, מסובכת היא מאוד. כל מילה דורשת פעולתם של הרבה איברים כדי לבטאה, האות "ב" - את השפתים, האות "ח" - את החך והגרון, האות "ל" - את הלשון וכו'. כל כך למה? משום שהאומר את המילה "וידבר", צריך הוא לכוון פירושה, ולשם כך עליו לרכז כל מחשבתו, וממילא, אין נשאר במוחו מקום להתרכז גם בחיבור האותיות זו לזו, כדי שתתקבל המילה "וידבר". הואיל ואי אפשר לרכז את המחשבה כולה לשתי פעולות, גם לחיבור האותיות וגם לכוונת המילה, העניק לנו הקדוש ברוך הוא את המתנה הנפלאה, שהאותיות מתחברות מאליהן ללא כל התרכזות של המחשבה,

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

לדלג לשון מחילה וסליחה של עוונות ופשעים האמורים בבקשות המתוקנים לאומרים קודם התהילים ואחר תהילים כי יום טוב הוא. וגם יזהר שלא לומר "ונזכה ונחיה שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה", כי יתכן שגזור עליו לחיות יותר, אלא יאמר "ונזכה לאורך ימים ושנות חיים בתורה ובמצוות וכו'".

ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה - לכל השנה, ואם לא יודע לחדש ישתדל לשמוע או ללמוד חידוש שלא ידע מקודם, ונוהגים ללמוד אזהרות שיש רבי שלמה אבן גבירול, אבל טוב וישר ללמוד בספר המצוות להרמב"ם שהם אליבא דהלכתא, ומה נעים ללמוד כמה מצוות מתר"ג מצוות להרמב"ן.

נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, ומצאו על כך רמז בתורה: "בהקריבכם מנחה חדשה להשם בשבועותיכם" - ר"ת חלב. ונהגו גם לאכול דבש וחלב מפני שהתורה נמשלה לדבש וחלב. וגם בזמן הזה מצוה מן התורה לקיים "ושמחת בחגיך" באכילת בשר ושתית יין, ומי שאינו יכול לאכול בשר בהמה מטעמי בריאות או כשרות - יאכל בשר עוף, ולא יאכל מאכלי חלב אלא עד שיעברו שש שעות מזמן אכילת הבשר, ומנהגינו לאכול תחילה מאכלי חלב, ואחר קינוח והדחה כדת - אוכלים מאכלי בשר, ומצוה לשמח את הנשים בבגדים ותכשיטים נאים, ואת הקטנים בקליות ואגוזים, מגדנות וממתקים.

אסור להתענות ביום איסורו חג של שבועות מפני שבזמן שחל עצרת בשבת, היה יום זביחת הקרבנות אחר השבת והוא כעין יום טוב. ומנהג הספרדים שלא לומר תחנון ונפילת אפיים, וממונו ענין ה' ביום צרה, ומזמור תפילה לדוד, מיום ראש חודש סיון עד יום י"ב בו ועד בכלל, מפני שחג השבועות יש לו תשלומין כל שבעה.

(הבית היהודי)

וכמו שאמרו: אל ישנה אדם ממנהג הבריות. אין ללמוד משניות בליל חג השבועות, ומי שיש לו מנהג קבוע ללמוד י"ח פרקי משנה בכל יום - מותר ללמוד הי"ח פרקי משנה ביום דוקא ולא בלילה. ומכל מקום מי שדרכו ללמוד משניות על השולחן כדי ללמוד דברי תורה בתוך הסעודה - אין לבטל את הלימוד משום זה, כי יש לסמוך על המתירים.

יש ליהזר שלא לדבר שיחת חולין כל הלילה, וצריך שמירה גדולה על זה, כיון שמתאספים הרבה אנשים, ודרכו של יצר הרע להכשילם לדברי חול ולבסוף עלולים לדבר דיבורים אסורים של שחוק ולשון הרע, וכן צריך להתגבר כארי שלא יפנה ליבו לבטלה בלילה הזאת, ולישב על המשמר בעינים פקוחות לדחות את השינה שלא להתנמנם כלל. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרוא קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום, ומה טוב ומה נעים שתלמיד חכם יבאר לקהל דברי הגמרא והמדרש והתר"ג מצוות, בדרי אגדה המושכים את הלב, כדי שלא יבואו להתנמנם, וזכות הרבים תלוי בו.

תפילת שחרית ומוסף יתפלל בהתלהבות וזריזות, כדי שלא תחטפנו שינה באמצע ויבוא לידי טעות, ויש נוהגים לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות, ואין זה מנהג נכון, ואם העולה לקרות בתורה הוא אביו או רבו, יעמוד מיד עם עלותו לתורה, שעל ידי כך ניכר שעמידתו אינה משום עשרת הדברות, ויחיד הנמצא בבית הכנסת שנוהגים שהקהל עומדים בשעת קריאת עשרת הדברות, ואין לאל ידו לשנות מנהגם - יקדים לעמוד בתחילת קריאת הפרשה, או לכל הפחות יעמוד בתחילת קריאת העולה לספר תורה שהוזמן לקרוא בפרשת עשרת הדברות, כדי שלא יהיה כיושב בין העומדים וכמולול בקדושת עשרת הדברות.

לימוד בתהילים היום חג השבועות הוא צורך גדול שבו נפטר דוד המלך ע"ה ויעלה לרצון ביתו, ולכן כל אחד יקרא את כל התהילים ביום זה, ויזהר

בשישה בסיון חל יום חג השבועות לאחר ימי ספירת העומר שנמשכו ארבעים ותשעה ימים שהם שבעה שבועות, ולכן נקרא "חג השבועות" וכמו שנאמר: "שבעה שבועות תספור לך וכו' ועשית חג שבועות לה' אלו קיין", ובתורה לא מוזכר ענין מתן תורה בשבועות, מפני שהתורה ניתנה לעד ולעולמי עולמים, ולא שייך לקבוע יום מיוחד בשביל זה ככל שאר המועדים.

גם המחמירים שלא מקדשים על הכוס אלא רק לאחר צאת הכוכבים - אינם צריכים להיזהר אלא בקידוש - אבל תפילת ערבית אפשר להתפלל מבעוד יום.

נהגו כל תפוצות ישראל להיות ערים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה עד עלות השחר, וכתוב בזה הקדוש: "כל אלו שמתקנים תיקון בלילה הזאת ושומחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון". ועוד כתוב בספרים הקדושים, שכל מי שלא ישן בלילה הזאת אפילו רגע אחד ויהי עוסק בתורה כל הלילה - מובטח לו שישלים את שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא. והטעם שנשארים ערים לפי שבעת קבלת התורה היו ישראל ישנים כל הלילה והוצרך הקב"ה להעירם על ידי קולות וברקים, ולכן מתקנים את זה על ידי הלילה הזאת.

תיקון ליל שבועות שייך רק לאנשים, אבל הנשים אינן אומרות תיקון ליל שבועות, ויש לכך כמה טעמים.

טוב ונכון לחוש לדברי רבותינו המקובלים ללמוד התיקון שנדפס בספר קריאת מועד, ומכל מקום ישנו בני ישיבות שלומדים ללמוד בלילה הזה בשקידה ובהתמדה - אין למחות בידם, שיש להם על מה שיסמוכו, ואם רוב הציבור קוראים התיקון, אין ראוי ליחידים לפרוש מהם, וללמוד תלמוד או רמב"ם,